

Aanvullingen en verbeteringen op het boek 'Nederlandse Industrielocomotieven'

(Overzicht van de in Nederland door aannemers, verhuurders en de industrie gebruikte smalsporige stoomlocomotieven)

Door Hans de Herder, uitgeverij Uquilair, 2001.

Samenstelling van dit overzicht: Gerard de Graaf en Hans de Herder, september 2016, versie 3. Eventuele verdere verbeteringen en aanvullingen worden gaarne ontvangen op gwdegraaf@hotmail.com

Hoofdstuk 2.1 Backer & Rueb

Volgnr 1 en 2. De HH locs 1 en 2 kregen al een jaar na hun indienststelling een nieuwe ketel. Op de foto op blz 14 is loc 2 dan ook met haar nieuwe ketel afgebeeld en niet met haar oude (verticale) ketel.

Volgnr 3. Het Stoomwezen blijkt zich te hebben vergist: de locomotief MET 22 had fabrieksnummer 211 en niet 213.

Hoofdstuk 2.2 Bagnall

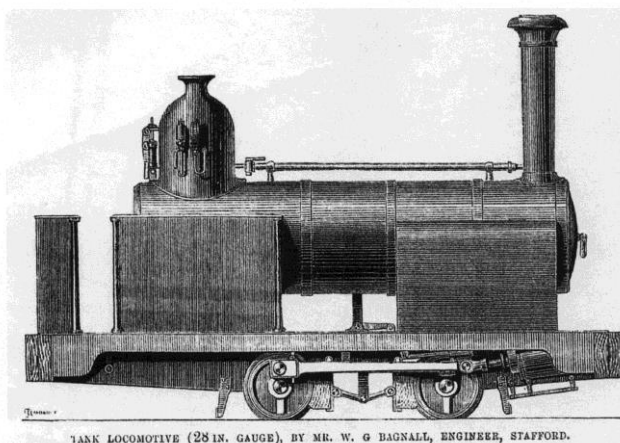
Volgnr 5.

De locomotief werd door de fa. Van Wijnmalen & Hausman geïmporteerd.

Volgnr 6.

De loc heette 'Jeanne' bij eigenaar Van der Elst

Volgnr 7. De locomotief had fabrieksnummer 316/1881. De loc is in het voorjaar van 1881 gebouwd, en werd in juli 1881 als 'Tunis' getoond op een landbouwtentoonstelling in Derby (G.B.). In dezelfde maand is ze illegaal getest op de Glyn Valley Tramway, om in september van dat jaar weer gedemonstreerd te worden op een landbouwtentoonstelling in Stafford. In februari 1882 stond ze in de Bagnall-boeken als 'finished' en werd 'nieuw' geleverd aan Machinefabriek Figuee die ook als handelaar op trad (later als Figuee & De Kruijff). (Gegevens van Bernard Rocket uit 'Glynvalley Tramway Locomotives', Theodore Press 2010)

Het oorspronkelijke uiterlijk van 'Tunis'. (afb uit 'Glynvalley Tramway Locomotives')

Hoofdstuk 2.7. Du Croo & Brauns

Volgnommers 51-79, p. 21-22. De schrijfwijze DuCroo & Brauns is onjuist. Dit moet zijn Du Croo & Brauns (met spatie tussen 'Du' en 'Croo')

Volgnr 57. De loc D&B 110/1927 is in 1937 verkocht aan de Brusselse aannemerscombinatie Dumont & Van der Vin die de loc inzette bij werk aan het Albertkanaal. Op een nog niet nader bekend moment is de ketel naar Java gegaan waar zij de oorspronkelijke ketel van loc 16 (Breda 293/1912, ex tinmijn Bangka) bij suikerfabriek Kedawung verving en daar in oktober 2014 kon worden aangetroffen.

Vlgnr.63. De loc is tijdens de Tweede Wereldoorlog ingezet (in al dan niet gedwongen verhuur) op de 'Fliegerhorst' (vliegveld) Gilze Rijen.

Hoofdstuk 2.8 Evrard, Van Duyl & De Kruyff

Volgens de Britse deskundige Allan C. Baker is ons volgnummer 80 (EDK .../1882, 'Alpha') een Bagnall-product. Waarschijnlijk had Evrard, Van Duyl & De Kruyff een licentie van Bagnall.

Hoofdstuk 2.10 Hagans

Volgnr. 104: nieuw geleverd, maar niet bij Stoomwezen gevonden, aan aannemer Moormann & Rietschoten te Haarlem.

Opgave van de volgens de fabriekslijst aan Nederlandse afnemers geleverde locomotieven, waarvan bij het Stoomwezen niets gevonden is:

109a Hagans 135/1881 Bn2t nieuw aan A.D. Zur Mühlen, Amsterdam 900mm (volgens de Hagans fabriekslijst had deze locomotief de merkwaardige spoorwijdte van 837mm)

Hoofdstuk 2.12. Hanomag

De foto onderaan bladzijde 30 laat geen Hanomag- maar een Henschel- stoomlocomotief zien.

Volgnr 123. Van deze loc is een foto gevonden uit de tijd dat zij bij Lindenbergh dienst deed, zij droeg toen de naam 'Leiden'.

Loc 'Leiden' Hanomag 8010/1919, 900 mm. Foto coll. Gerard de Graaf

Volgnr. 138. Deze loc is afgebeeld op pagina 82. De opmerking aldaar dat het om Maffei 4018/1920 gaat is onjuist.

Opgave van de volgens de fabriekslijst aan Nederlandse afnemers geleverde locomotieven, waarvan bij het Stoomwezen niets gevonden is:

Vlgnr 152a Hanomag 7480/1915, Bn2t, 600mm waarschijnlijk verscheept naar Nederlands-Indië via de Stoomvaart Maatschappij Nederland, ingescheept aan de IJkade te Amsterdam

Hoofdstuk 2.15. Henschel

Vlgnr 178. Herkomst onbekend moet zijn: nieuw aan Feld- und Kleinbahn Bedarfs-Gesellschaft, Berlin.

Vlgnr 190. Deze loc was in 1951 nog aan het werk bij haar toenmalige eigenaar aannemer C.J.J. Geluk, die haar inzette met de naam 's'Gravenhage' bij het opheffen van de Baakse Overlaat.

Volgnr 200. Deze locomotief is door Du Croo & Brauns doorgeleverd aan steenfabriek Terwindt & Arntz. Mogelijk is deze locomotief ingezet op een van de steenfabrieken van T&A in Duitsland

Vlgnr 214. Besteld, maar niet afgenomen door Gewerkschaft Thomas, Diez an der Lahn.

Volgnr 236. De locomotief heette 'Nijmegen' bij de fa. Geluk.

Volgnr 254

Tussen 1921 en waarschijnlijk 1930 steenfabriek Terwindt & Arntz, niet bij Stoomwezen bekend. Daarna F. Breejen van den Bout.

Vlgnr 282a toevoegen. Henschel 17796/1920, 900mm-p12-Bn2t
Het betreft loc 108 van de Rheinisch Westfälische Bauunion. De loc is bij het Stoomwezen niet bekend, maar er bestaat een foto van haar aan het werk Nijmegen:

Links stoker/machinist G.J.W. Roelofsma. Nijmegen, 1927. Foto: coll. A.M. Roelofsma.

Vlgnr 302.

1972 aan Ouwerkerk en Plug in ruil voor O&K 12870/1937

2007 nieuwe ketel HKB 2742/2007, VO 16,6 (oude ketel bewaard gebleven)

2008 Verklaring van Ingebruikneming nr. 8061583 dd 18.11.2008

Vlgnr 310

2007 aan Decauville Smalspoor Museum, Harskamp

Vlgnr 318

De spoorwijdte was 900mm.

Volgnrs. 320 en 321.

Volgens een referentielijst van de Leipziger firma Bleichert, die gespecialiseerd was in kabelbanen, was Jos de Poorter afnemer van kabelbaansystemen voor zijn ertsmijn 'Bordy el Haddi' en zijn ijzerertsmijn 'Marouania' beide nabij Algiers, Algerije. Mogelijk zijn beide locomotieven daar terecht gekomen sinds zij bij het Stoomwezen in Nederland niet nader te vinden zijn.

Vlgnr 325.

Terecht gekomen bij suikerfabriek Madukismu, Java.

Vlgnr 330

De loc is bij suikerfabriek Pagottan (Java) terecht gekomen en is daar nog aanwezig.

Vlgnr 345.

Köln-Frechen loc 5 (niet 53).

Opgave van de volgens de fabriekslijst aan Nederlandse afnemers geleverde locomotieven, waarvan bij het Stoomwezen niets gevonden is:

Nieuw volgnr.321a Henschel 16417/1919 via Du Croo & Brauns naar steenfabriek Terwindt & Arntz, mogelijk voor buitenlandse vestiging evenals Henschel 16416/1919.

Nieuw volgnr. 321b Henschel 17492/1920, Bn2t, 900mm. D&B doorgeleverd aan steenfabriek Terwindt en Arntz. Nog bij D&B nog bij T&A bij Stoomwezen gevonden.

Nieuw volgnr 333a. Henschel 20927/1920, Bn2t, 900mm aan Terwindt & Arntz.

Hoofdstuk 2.16 Hohenzollern

Volgnr 343. De loc is Hohenzollern 757/1893. Bij aannemer Van Drongelen heette zij 'Johanna'.

Volgnr 345. Bij de KFBE was het loc nr 51 en niet 53

Hoofdstuk 2.19. Jung.

Volgnr 435. Deze locomotief staat ten onrechte in dit boek: zij was een normaalsporige stoomlocomotief, haar levensloop staat in de de 'normaalspoorversie' van dit boek als volgnr 216.

Toevoegen *Vlgnr 360a.*

Jung 924/1906, 600mm, p.?, Bn2t. Nieuw aan Paters Franciscanen, Vlodrop. Het betreft een hydroleumlocomotief. Over deze locomotief zal in 2016 een uitgebreid artikel in Op de Rails verschijnen.

Volgnr 380.

Bij de N.V. Exploitatie Louisegroeve heette loc 3 'Pluto'.

Vlgnr 417.

In 1941 opnieuw een acte, loc ingezet in de door Jaartsveld geëxploiteerde bruinkoolgroeve 'Energie' in Brunssum.

Vlgnrs 418 en 419.

Het waren zogenaamde tunnellocomotieven van het type 'Susa', een van de twee is afgebeeld op blz 147 in het boek.

Zie voor dit loctype ook Lauscher/Moll 'Jung Lokomotiven' deel 2, Eisenbahn Kurier 2014.

Vlgnrs 437-439

Door importeur/handelaar Ruhaak aan suikerfabriek Jatibarang (Java) geleverd, vlgnr 437 kreeg in 1933 nieuwe ketel.

Volgnr 440.

Door Ruhaak aan suikerfabriek Tjepper (Java) geleverd.

Hoofdstuk 2.20. Krauss.

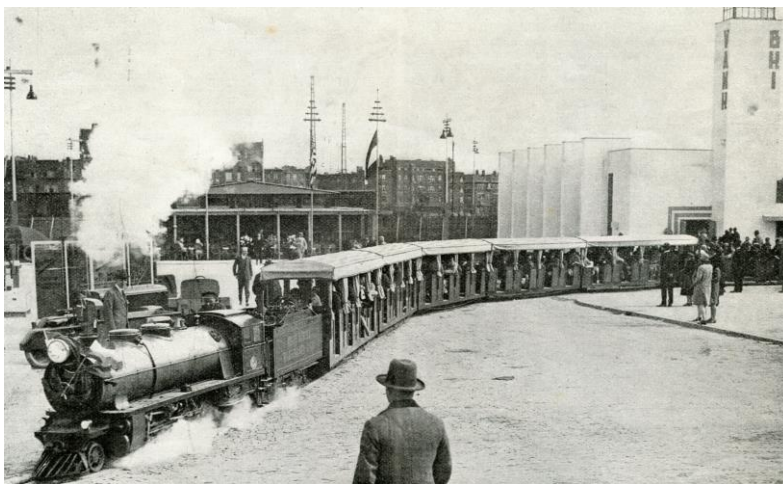
Vlgnrs 488 en 489.

Nieuw geleverd aan Nederlandsch- Indische Mijnbouw Maatschappij, actief in de goudwinning op noord Celebes, Nederlands- Indië. Deze locomotieven waren oliegestookt. Zie ook: Graaf, Gerard de, 'Meer over een bekende onbekende' in Smalspoor nr. 94 (donateursblad NSS)

Vlgnr. 464

De loc was door Peters te Jarrenwisch besteld voor vervoer van suikerbieten naar Zuckerfabrik Wesselburen (Schleswig Holstein) waarin hij een belang had.

Twee Krauss smalspoorlocomotieven hebben wel in Nederland gereden, maar waren eigendom van de Duitse verhuurder Erich Brangsch uit Leipzig. Het gaat om zogenaamde Liliputlocomotieven met een spoorwijdte van 381 mm. Krauss 8352/1925 en Krauss 8443 of 8444/1928 reden in 1928 op de Nenijs in Rotterdam. In 2013 verschijnt hierover een artikel in Railmagazine

Eén van de Krauss-locs
in Rotterdam 1928.
Foto: Spoor en
Tramwegen.

Hoofdstuk 2.22 Linke Hofmann

Vlgnrs 491 en 492. De fabrieksnummers zijn hoogstwaarschijnlijk verkeerd genoteerd door het Stoomwezen, de juiste fabrieksnummers zijn 2118 en 2119. Volgnr 491 is door D&B doorverkocht aan de Österreichische Alpine Montan Gesellschaft

Du Croo & Brauns betrok de Linke Hofmann locomotieven alle bij de handelaar Futter & Hirsch te Berlijn.

Hoofdstuk 2.23. Maffei.

Vlgnr 547.

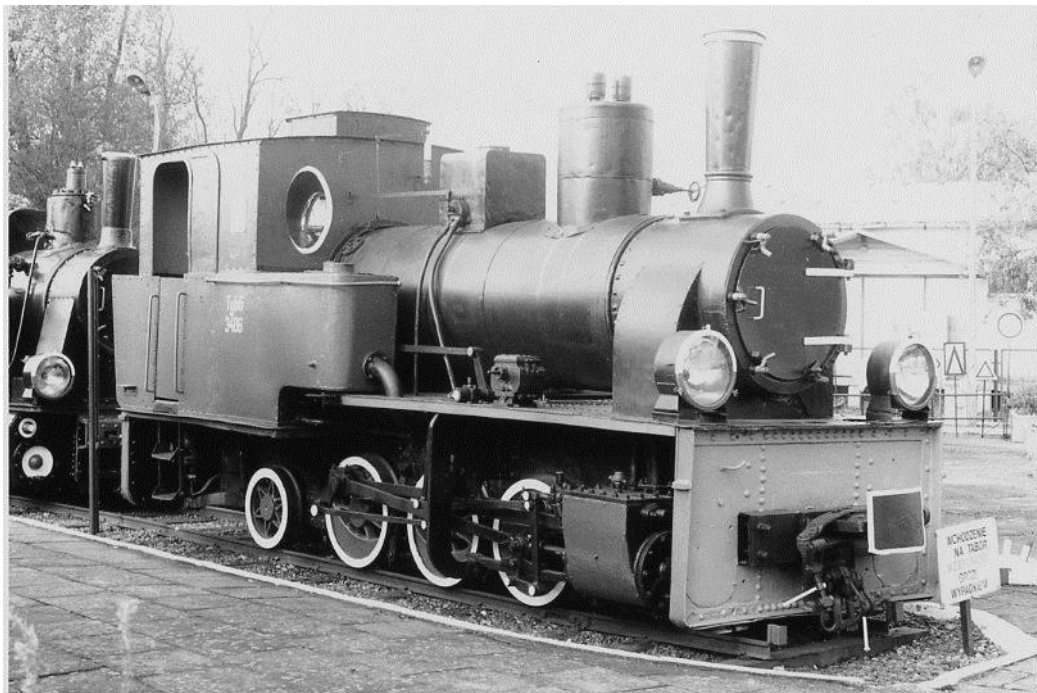
1924. N.V. Stoomwaalsteenfabriek 'De Rijnswaard' (en niet 'Rijnswaard').

Vlgnr 555.

Uit Polen kwamen aanvullingen en verbeteringen op de eerder hier weergegeven levensloop..

Na 1928 is de geschiedenis als volgt:

19xx als loc 70 aan Warschauer Zufuhrbahn/ Warszawska Kolej Dojazdowa(Polen), 1000mm, na 1945 vernummerd in PKP Ty3- 3249 (nietTx62-3382), tussen 1947-1950 verbouwd in C1n2t. In 1962 vernummerd in Tyb6- 3406, buiten dienst in 1972 en naar museum Gryfice, 2007 nog aanwezig.

vlgnr 555 in het museum te Gryfice, 26.10.2007. Foto: Gerard de Graaf

Vlgnr 562. Maffei 3542-3551/1909.

Feitelijk hadden dit de vlgnrs 562-571 moeten zijn.

Maffei 3542, 3543, 3544, 3545, 3547, 3548, 3549, 3550 en 3551 zijn aan suikerfabriek Jatiroto (Java) geleverd, Maffei 3546 is nieuw aan suikerfabriek Kedawung (Java) geleverd.

Vlgnr 563. Via Du Croo & Brauns aan suikerfabriek Modjopanggung.

Vlgnr 564. Idem. Later verkocht aan suikerfabriek Kalibagor.

Vlgnr 566. Idem, nieuw aan suikerfabriek Colo Madu.

Vlgnr 570. In 1920 aan suikerfabriek Soekowidi, later aan suikerfabriek 'De Maas' (Oost-Java) verkocht.

Hoofdstuk 2.24. Orenstein & Koppel.

Foto op pagina 98: inmiddels is bekend geworden dat de werken na de watersnood van 1916 in Monnikendam zijn uitgevoerd door de firma Van Hattum & Blankevoort.

Foto op pagina 112: de aannemer was Zwaan & Geus van den Heuvel.

Vlgnr 577.

Het juiste bouwjaar is 1896 en niet 1897.

Volgnr 617

Het gaat hier om O&K 1917/1906, 900 mm ofwel locomotief 'De Maas' die op p105 is afgebeeld is loc van onbekende eigenaar. De eigenaar op het moment van de foto is J. Lindenberg Czn.

Vlgnr 624a. Nieuw volgnummer!

<u>O&K 2697/1908</u>	<u>p.12,</u>	<u>VO 17</u>	<u>600mm</u>
1908	Nieuw Ponts, Tunnels et Terrassements, Belgie		
1969	Verkocht aan pretpark 'De Efteling, Kaatsheuvel NB		
1970	Nieuwe ketel Hagoort 159941/1970		

Vlgnr 630.

1950 oude Acte ingetrokken

1950 vervangingsketel Jung 10680/1950 met acte 53424

1970-1985 in verzameling Kees Neve

1985 aan RTM, Hellevoetsluis, ivm ketel tbv loc 50

199x aan NSS als reserveketel, geen acte

Vlgnr 637.

1917 G.L. Buve, zij was daar loc 12.

1958 acte ingetrokken

1979-1981 Snoei, Werkendam (handelaar)

1981 aan Fa. van Delft, te Elshout

1988 aan NSS Katwijk, loc 63

vlgnr 687

A.P. Heijnis was de eigenaar van steenfabriek Rosande- De Klingelbeek aan de Klingelbeekseweg te Arnhem. De loc zal dus wel klei vervoerd hebben.

Vlgnr 757.

Extra informatie: de loc is in 194x gevorderd door de Duitsers. Ze is 1945 met vijf kipkarren teruggevonden op vliegveld Havelte en aan de eigenaar geretourneerd.

p. 115. Bijschrift foto. Van de afgebeelde stoomlocomotieven is alleen de rechter loc door O&K gebouwd, de linker locomotief is een Henschel.

Vlgnr 795.

Bij aannemer Groot stond de loc intern bekend als loc 'Willy'.
2007 nieuwe ketel HKB 2741/2007, p.12, VO 7,75 (oude ketel bewaard gebleven)
2008 Verklaring van Ingebruikneming nr. 8061582 d.d. 8.5.2008

Vlgnr 837.

Sinds 29.12.2000 heet de loc 'Peter' als hommage aan oud voorzitter Peter Lammens.

Volgnr 847

2015 nieuwe ketel van der Steen/Pijnacker

Vlgnr 843.

SIJ vvb 63 moet zijn vvb 65.

Vlgnr 851.

1976 aan Schwäbisches Bauern- und Technikmuseum, Eschach-Seifertshofen, via een tussenhandelaar in Zwolle.

Vlgnr 895

1970 acte ingetrokken en verkocht aan verzamelaar Kees Neve, geen acte
1980 verkocht aan Fa. Kemp te Pijnacker, geen acte
1989 aan NSS Katwijk, loc 50.

Vlgnr 896

De loc is niet in 1954 maar pas in 1979 verkocht aan Fa Snoei te Werkendam, die haar in 1981 aan fa Van Delft te Elshout verkocht. De loc is niet zoals eerder gemeld in het park van Kees Neve opgenomen geweest. Loc bij Van Delft nog aanwezig (dec 2012)

Volgnr 898

De loc kwam in 1972 in handen van Ouwerkerk en Plug die haar in hetzelfde jaar ruilden met Neve voor Henschel 21147/1928

Vlgnr 900.

2004 nieuwe ketel (ketelnr.04 0015-1/ 2004) Van Steen Apparatenbouw, Pijnacker (oude ketel bewaard gebleven

2008 Verklaring van Ingebruikneming nr. 8058239 , d.d. 7.7.2009

Volgnr 909. Het fabrieksnummer van O&K was 1281

Vlgnr 922.

Na gebruik (in Spanje?) door Ned. Mij. Van Havenwerken verkocht aan S.A. de Trabajes y Obras, Madrid.

Vlgnr 925.

1933 Spoorijzer, Delft

19xx Steenfabriek 'De Lunenburgerwaard', Wijk bij Duurstede.

Hoofdstuk 2.25 Rheinmetall

De foto onder aan blz. 129 toont niet Rheinmetall 750 maar vlgnr 933 Rheinmetall 109/1920

Hoofdstuk 2.28 Schmoschewer

Vlgnr 955.

1926 Wed. J.G. Jaartsveld te Silvolde vvb 21, 750mm

1946 nieuwe ketel Breda 2941/1946 VO 24, werd vanwege nieuwe ketel vvb 25

1958 acte ingetrokken.

De loc is door Jaartsveld o.a ingezet bij haar bruinkoolwinning in Brunssum, wat met foto's en filmbeelden is gedocumenteerd. Haar verblijf bij Machinefabriek Breda ter verkrijging van een nieuwe ketel is eveneens met foto's bewezen. Het verblijf na 1930 bij de ABM en later bij Blankevoort en Spoorijzer lijkt niet te kloppen! De bruinkoolwinning in Brunssum eindigde in 1951.

Hoofdstuk 2.30. Vulcan

Vlgnrs 961 en 962.

De locs zijn nieuw geleverd in 1895 (en niet in 1885) aan de Bleckeder Kleinbahn (en niet de Bleckerder Kleinbahn).

Hoofdstuk 2.31. Overzicht van ketels, geplaatst op onbekende smalspoorframes.

Vlgnr 965.

Breda 2941/1946 geplaatst op vlgnr 955. Dit was vvb 21 van fa Jaartsveld. Vanwege de nieuwe ketel noemde het Stoomwezen de loc nu vvb 25, maar of Jaartsveld de loc een andere eigendomsplaat heeft gegeven is twijfelachtig. Op de beelden die bekend zijn staat de loc alleen met eigendomsplaat met nr 21 afgebeeld.

Hoofdstuk 2.31 Enkele moeilijke gevallen. (Tussenkop destijds weggefallen, rechts onder p.134)

Vlgnr 981.

Het gaat om Maffei 419/1861. Nieuw geleverd aan Torfwerk Kreiler, Traunstein (D).

Bijlage A. (p. 145)

Bij Backer & Rueb toevoegen

2941/1946 1946 op Schmoschewer 806/1923

Overig:

p. 165. Volgnummer 891 schrappen bij aannemer Wienhoven, deze staat er ten onrechte.

Dank!

Dit overzicht ontstond met hulp van de heren Allan C. Baker (G.B.), H.J. Kolkman, J.A. de Koningh, R.I.T. Koolen, P. L. Lammens, S. J. de Lange, K. Plug, A.M. Roelofsma en P. Staszewski (P), die allen hartelijk worden bedankt!